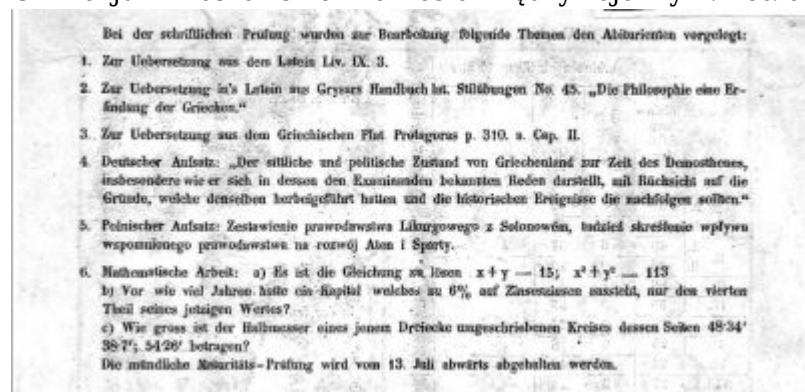

1860. Pierwsza matura w rzeszowskim Gimnazjum. Jakie były tematy, kim byli maturzyści?

Gimnazjum rzeszowskie w okresie międzywojennym. Fot. arch.

Pytania maturalne 1860

29 i 30 czerwca 1860 roku w rzeszowskim Gimnazjum (dzisiaj I Liceum Ogólnokształcące) odbyły się pierwsze egzaminy maturalne. Tradycje szkoły sięgają co prawda 1658 roku i zaczynają się od pijarskiego Collegium Ressoviense, ale dopiero 4 kwietnia 1858 roku cesarz Franciszek Józef podniósł rangę Gimnazjum z sześcioklasowego do 8-klasowego, w którym nauka kończyła się egzaminem dojrzałości.

Zanim jednak decyzją monarchy szkoła uzyskała wyższy status, omal nie doszło do jej degradacji. Otóż 21 czerwca 1857 roku CK ministerstwo oświaty zdecydowało, że Rzeszów nie tylko nie zasługuje na szkołę ośmioklasową, ale wręcz, że od następnego roku ma mieć ledwie cztery klasy! Ministerialni urzędnicy powoływali się na fakt, że przez kilka poprzednich lat notowano słabą frekwencję w klasach szóstych. Na to błyskawicznie zareagowały władze miejskie. Już następnego dnia zebrała się rzeszowska Rada Miejska, gdzie uchwalono, że do ministra oświaty hrabiego Leona Thuna wysłana zostanie specjalna delegacja najznamienitszych obywateli miasta.

4 lipca w podróż ruszyło trzech wpływowych i majątnych delegatów: kupiec Ignacy Schaitter, drukarz i księgarz Jan Andrzej Pelar oraz Herz Weinberg. 5 lipca zostali przyjęci w Krakowie przez prezydenta krajowego hrabiego Clam Martinica, następnego dnia przybyli do Wiednia. 9 lipca rzeszowianie zjawili się na audiencji u ministra oświaty, zaś 13 lipca trafili przed oblicze samego cesarza. Franciszkowi Józefowi złożyli pismo władz Rzeszowa z prośbą o uzupełnienie Gimnazjum do ośmiu klas.

Zabiegi w Wiedniu, wsparte deklaracją samorządu o dofinansowaniu szkoły kwotą 3 tysięcy złotych reńskich rocznie, przyniosły efekty. 23 sierpnia ministerstwo telegraficznie powiadomiło o zgodzie na pozostawienie szkoły sześcioklasowej, zaś kilka dni później rząd przychylił się do wniosku o uzupełnienie Gimnazjum do ośmiu klas i nadanie mu rangi Ober-Gymnasiums (Wyższego Gimnazjum). Dzięki temu, 19 i 20 czerwca 1860 roku, w Rzeszowie odbyły się pierwsze, ustne egzaminy maturalne. Ich tematy - w obowiązującym wówczas języku niemieckim - przedstawiamy na ilustracji obok (źródło: Jahresbericht des Kaiserl. Koenigl. Ober-Gymnasiums. 1861).

Do rzeszowskiego egzaminu dojrzałości przystąpiło 20 abiturientów. W pierwszym podejściu zdało siedemnastu: Feliks Czerwiakowski, Henryk Eckhardt, Marcin Gliwa, Józef Godek, Adam Henzel, Roman Jakubowski (z wyróżnieniem), Aleksander Kawski, Jan Kopczyński, Jan Lewicki, Stanisław Poray-Madejski (z wyróżnieniem), Ludwik Ptaszek, Jan Roszkiewicz, Jakub Schmatzer, Ignacy Schubert, Józef Sztaba, Edward Zaklika (z wyróżnieniem). Z tych pierwszych rzeszowskich maturzystów 9 dostało się na studia prawnicze, 4 na teologiczne, dwóch na filozoficzne, po jednym na medyczne i techniczne.

Szymon Jakubowski

<https://www.podkarpakahistoria.pl>